

Predikatie over Mattheüs 27:1, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 8 april 1955, Goede Vrijdag, te Den Haag

Gezongen: Psalm 136:1, 2, 3 en 4.

Gelezen: Mattheüs 26:57-75.

Gebed:

Wij moesten niet anders doen, Heere, dan bitterlijk wenen. Hoe diep zijn we gevallen! Hoezeer zijn we het tegenovergestelde van wat we geweest zijn! Hoe dwaas zijn we en hoe vijandig! Getuigen zoeken we, getuigen tegen U. Maar tegen U zijn geen getuigen te vinden. Gij zijt een heerlijk God, waardig gezocht te worden om Uws Zelfs wil. En wie hier anders over denkt, zal het eenmaal zien tot zijn eeuwige verschrikking. We zeggen wel dat het anders met ons is. Petrus heeft dit ook gezegd. En nu werd hij verwaardigd om het anders te zien, zij het ook door schade en schande. Ach, hoe diep zijn we van U afhankelijk, ook in deze ogenblikken.

Gij hebt ons bewaard en beveiligd op onze wegen, en schenkt ons het grote voorrecht van alweer met elkander aan deze plaats tezamen te mogen zijn. Hoe groot is dit alles! Want wat wordt er anders gevonden dan wat er niet gevonden moest worden. Hier is Uw Woord. Leer ons daaraan ons vastklemmen in alle omstandigheden van het leven, in grote en in kleine dingen. Uw Woord is de Waarheid. Laat ons dat met ons hart kunnen zeggen, en laat ons dan verstaan wát we zeggen, en doe ons door Uw genade ons vasthouden als ziende U, de Onzienlijke. Zo zouden we alles kunnen loslaten en ook werkelijk loslaten. Volgen zouden we dan, alleen maar volgen, het onderscheid tussen ons vermeend belang en ons waarachtig belang ons door U laten aanwijzen. Ach, belicht de schuilhoeken van ons hart, en beproef ons, en zie of bij ons een schadelijke weg is, en leid ons op de eeuwige weg.

Wil niet in het gericht treden, Heere. Alles is mis. Alles is fout. Alles is zondig bij ons. Er is niets waarop wij kunnen wijzen. Vergeef ons het onze en vernieuw ons naar Uw beeld. Geef ons een woord van Waarheid te spreken. Laat ons niet menen dat er door ons iets zou moeten worden gedaan. Als het goed is – en het moet goed zijn – dan zijn *wij* het niet, maar Uw Geest, de Geest onzes Vaders. En wij zijn maar instrument, dat U kunt gebruiken en ook wel wegwerpen.

Bereid Uw Woord in onze harten een plaats, en schenk ons Uw leiding in alle dingen. Doe ons daarop wachten, daarnaar uitzien.

Gedenk onze zieken, verpleegden, rouwdragenden. Wil Uw Kerk zegenen, zegenen met kennis van Uw goedheid, met kennis van het Evangelie, met kennis ook van de Wet. Veel, veel zou ze nog moeten leren. Vele dingen die anders zijn, houdt ze voor waar, spreekt ze dikwijls uit met vrijmoedigheid. Zo niet aan deze zijde van het

graf, Heere, het licht opging en zo Gij er niet waart om alles onschadelijk te maken, welke schade zou er niet teweeggebracht worden. Ach, niet tevergeefs wordt ons gezegd: zijt traag om te spreken, ras om te horen.

Gedenk de volkeren. Bewaar ons zo mogelijk voor de ineenstorting, maar laat ons tegenover U niet met afwerende hand staan. Laat ons rusten in U, en dan ook in Uw eeuwig welbehagen.

Amen.

Gezongen: Psalm 69:2 en 3.

We zouden graag met u enige ogenblikken willen nadenken over het eerste vers van Mattheüs 27:

“Als het nu morgenstond geworden was, hebben de overpriesters en de ouderlingen des volks tezamen raad genomen tegen Jezus, dat zij Hem doden zouden”.

Men had de Heere Jezus gevangen, Hem gebracht naar het paleis van de hogepriester, en daar op Zijn belijdenis dat Hij was de Christus, de Zone Gods, Hem veroordeeld. De mens beschuldigt zijn God! En gelukkig, onuitsprekelijk gelukkig is hij die hierop terugkomt, God rechtvaardigt, zichzelf veroordeelt, en wegzinkt in aanbidding voor zijn Schepper en Herschepper.

Er wordt hier gesproken van de overpriesters en de ouderlingen. De overpriesters waren de hoofden van de verschillende priesterfamilies. De ouderlingen waren de aanzienlijksten en invloedrijksten onder het volk. Behalve deze twee groepen was er nog een andere, namelijk die der wetgeleerden. Dezen waren belast met het onderwijs in de Wet. De drie groepen waren vertegenwoordigd in de grote Joodse Raad, het Sanhedrin, het lichaam waarin het Joodse volk in die dagen nog enige zelfstandigheid had. Het is u immers bekend dat Rome heerschappij voerde. Deze mensen – sta eens een ogenblik bij deze mensen stil – deze mensen waren onderling verdeeld. In één punt waren ze het eens: ze waren vijanden van Christus, vijanden van Zijn leer en vijanden van Zijn invloed.

Er is, toehoorders, tussen Christus en de mens een tweespalt. Blijft deze toestand zo, dan is er geen behoudenis. Ge moet wel geleerd hebben en leren onderscheid te maken tussen God en godsdienst. Godsdienst wordt geduld in de wereld, ja, de wereld stelt de godsdienst op prijs. Ze voelt dat dié er toch moet wezen. Maar God en godsdienst dekken elkander niet altijd. Wel als het de ware Godsdienst is, want de ware Godsdienst leert men, wat de grond betreft, in één ogenblik, in het ogenblik waarin men God aanschouwt. En dan ziet men ook dat men wel godsdienstig was geweest, maar vervreemd van de ware Godsdienst.

Er was in de dagen waarin we door deze verhalen worden verplaatst, maar één ingestelde kerk. Deze kerk heeft de dood van Christus, Die het Hoofd der Kerk is, geëist. Zo is het doorgaans. Gij moet nooit vanuit de kerk tot God besluiten, maar vanuit God tot de kerk. En als u dit doet, dan zult u uw dagen alleen doorbrengen, in afzondering.

Maar wat was de oorzaak dat deze mensen zo vijandig tegenover de Heere Jezus stonden? De Wet, de Wet der Tien Geboden, moet geestelijk uitgelegd worden. Als er staat: “Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb”, of “Gij zult niet doodslaan”, of “Gij zult niet begeren”, dan meent een mens dat hij heel wel begrijpt wat er gezegd wordt. Maar hij begrijpt het niet, omdat de Wet alleen dán verstaan wordt wanneer de geestelijke zin ervan wordt blootgelegd.

De genoemde personen, de ouderlingen, overpriesters, wetgeleerden, bleven staan bij de letter, zoals van nature ieder mens doet. En dit blijven staan bij de letter laat toe dat een mens – niet alleen in betrekking tot de tijd, maar ook tot de eeuwigheid; niet alleen in betrekking tot zijn tijdelijk welzijn, maar ook in betrekking tot zijn eeuwig welzijn – gewicht legt op wat hij van de Wet maakt. Dat is fout. Dat is een erge mistasting, waaraan een mens zeker moet worden ontdekt. Als hij hieraan niet wordt ontdekt, dan verwisselt hij het tijdelijke met het eeuwige met een leugen in de hand. En zo komt hij dan voor God te staan. Hij komt dan voor God te staan als een leugenaar.

U kunt nooit genoeg, nooit diep genoeg over deze dingen nadenken, want ge moet uw godsdienst kennen. En er moet u geen vraag kunnen worden gedaan in betrekking tot de gronden van de religie, of ge moet deze vraag kunnen beantwoorden. En als u allang weg zijt, en anderen – kinderen, kleinkinderen, of die u gekend hebben in uw leven – aan u denken, dan moeten ze kunnen zeggen: “Dié heeft het geweten! Die heeft me nooit bedrogen. Die heeft me recht gezegd wat het was. Dat was een van God geleerde.”

Wanneer een mens de geestelijke zin van de Wet heeft leren kennen, dan heeft hij maar één ding nodig: genade. “Genâ, o God, genâ, hoor mijn gebed” (Ps. 51:1 ber.). Alles is dan te gronde gegaan. Het is hem onder de voeten weggezonden, en hij is gegrepen, gegrepen door een hem zoekend God. En door een hem zoekend God gegrepen zijnde, grijpt hij nu ook. Hij grijpt God. Dat is het geloof. Alleen dit is het geloof. En u moet nooit een ander geloof hebben, want dan hebt u een schijn-, tijd- of waangeloof. Dít is het geloof! Door zulk een geloof wordt God verheerlijkt en vindt u behoud. Want dan kunt u rusten, niet *in* uw geloof, maar *door* uw geloof. “Wij die geloofd hebben, gaan in de rust” (Hebr. 4:3). En er is niets wat het arme mensenhart zó nodig heeft als rust. U ziet het toch wel in de wereld? Rust! Door het geloof rust men in God.

Mijn ziel is immers stil tot God;
Van Hem wacht ik een heilrijk lot

– afgescheiden van de vraag hoe het er naar het
zichtbare en tastbare uitziet –
Van Hem wacht ik een heilrijk lot.

Hij immers zal mijn Rotssteen wezen (Ps. 62:1).

De overpriesters en de schriftgeleerden en de ouderlingen des volks verwierpen de leer van Christus, hielden hun eindje vast. Zij konden en wilden niet loslaten, en zo stonden ze tegenover Jezus. Ze zochten zichzelf. En ik weet niet of u bekend is wat dát is: zichzelf te zoeken. Wie zichzelf zoekt, gaat te gronde. Het zichzelf zoeken is de zonde en de ellende van een mens, want Christus heeft gezegd: “Wie zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; wie zijn leven verliezen zal om Mijnentwil, die zal hetzelfde vinden” (Matth. 16:25).

Gezongen: Psalm 40:3 en 4.

God heeft de mens geschapen. Hij heeft de mens goed geschapen, dat is, naar Zijn beeld en gelijkenis. De mens stond in gemeenschap met God, zichzelf en de ganze schepping. Wat hij van de schepping genoot, ervan zag, bracht hij terug tot God, en sprak dan: “Uit U, en door U, en tot U zijn alle dingen” (Rom. 11:36), een waarheid waardig om veel en diep over na te denken. Want het is toch een gruwelijk ding, wanneer wij ontvangen voedsel en deksel en vele gerieflijkheden en aangenaamheden, en wij keren daarmee niet terug tot God, of, wanneer we Hem ook al danken, dit danken in niets anders bestaat dan in het laten horen van enige klanken.

Het is niet gebleven zoals het was. Wij wilden als God zijn. Nee, wij wilden méér: wij wilden God wég hebben. En in deze toestand is ieder mens geboren. “Wijk van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust” (Job 21:14). Nu is hier de hele wereld het eens. Maar nu was er Een gekomen, Jezus, met een niet door de mens, maar door God uitgedachte weg van zaligheid. En deze weg predikte Hij; met deze weg was Hij gekomen tot de mens. Hij bevestigde wat Hij zei door een volstrekt heilig leven, door de diepste ernst die ooit was aan de dag gelegd, door grote behulpzaamheid en door het doen van wonderen. Hij zocht niet Zichzelf, maar God, de ere Gods, de Naam des Heeren. En tegelijkertijd was Hij alleen maar zoekende – niet zoals de duivel of de valse leer, zoekende wie hij zou kunnen verslinden (1 Petr. 5:8) – nee, zoekende om een mens gelukkig te maken. En waarmee is een mens gelukkig? Wat zegt uw ondervinding? Wat zegt uw heilige wetenschap? Een mens is alleen maar gelukkig met God.

In God is al mijn heil, mijn eer,

Mijn sterke rots, mijn tegenweer (Ps. 62:5).

Dit hebben deze mensen verworpen, en dat doet ieder mens. Wat hem nodig, nuttig is, zaligmakend zou wezen, Godverheerlijkend, goed is, door en door goed is, wat elke proef kan doorstaan, dat verwerpt ieder mens! Dat heb ik verworpen, ú hebt het

verworpen of u doet het nog. En na het ontvangen van genade verwerpen we het nog ten dele, omdat we nog zo wettisch zijn en zo weinig kennis hebben van het Evangelie.

Kunt u enigermate nagaan wat een smart het voor Christus geweest is? Er staat dan ook dat Hij, toen Hij aan de poorten van Jeruzalem kwam en de stad zag – de stad met haar schone tempel – weende, en niet kon nalaten uitdrukking te geven aan Zijn klacht, bekend te maken waarom Hij die klacht had: “Of gij ook nog in dezen uw dag bekendet wat tot uw vrede dient!” (Luk. 19:42). In enige mate heeft ook ieder begenadigd mens deze klacht. Hij ziet zijn huisgenoten, hij ziet zijn kennissen, vrienden, vroegere vrienden, die allang weg zijn; hij ziet ze, en hij is bedrukt en bedroefd over het niet-bekeerd zijn van de mensen. Hij merkt hoe velen zich bedriegen, zich handhaven waar men geen enkele reden heeft om zich te handhaven met alles. Men heeft met God te doen, met Hem te maken, met Zijn deugden. En hij is bedrukt en bedroefd – ach, of ge ook, ook nog in deze uw dag, bekende!

Wat hebben wij nodig? Zijn uw gedachten hierover gegaan? Gaan uw gedachten hier nóg veel over? Gaan ze er nacht en dag over? Zoekt u, als u uw naaste ontmoet, zoekt u dan dit onderwerp aan de orde te stellen? Is al het andere tenslotte – tot op zekere hoogte gaat u beleefdheidshalve mee – maar is al het andere tenslotte u niet naar de zin, ja, verwerpelijk, ja, walgelijk?

Wat hebben we nodig? We hebben nodig te gaan uit onszelf. Dat is het primum, het eerste, te gaan uit onszelf. Zolang als u in uzelf zijt, zoekt u God niet, zijt gij aan de duivel onderworpen. Want zoals ik al opgemerkt heb, iemand die zichzelf zoekt, of het in zichzelf zoekt, is zondig, ellendig en schuldig. En u zult dit ondervinden wanneer u uit uzelf uitgeleid wordt. Een mens moet uit zichzelf gebracht worden. Dat is nodig. En dan is er verder nodig – en hoe zal ik dit nu zeggen; ik zeg het liefst zo eenvoudig mogelijk – dan is verder nodig dat er een plaats is waar we, uit onszelf uitgeleid zijnde, terecht kunnen komen. Deze plaats is God, Vader in Jezus Christus. En als wij deze plaats hebben gevonden, uitgeleid uit onszelf, dan laten we ons neer, en we halen adem, en weten geen raad van verlegenheid, en van genot, van blijdschap, van verwondering. En wat we dan zoal kunnen zeggen, en zeggen, ach, dat is alles niet uit te spreken, want het is hier: “In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd” (Ps. 119:96). God is heerlijk. Wij zijn minder dan een stofje aan de weegschaal, dan een druppel aan de emmer (Jes. 40:15). Wat hebben we ons toch vergist! Wat zijn we toch altijd op een doolweg geweest. Hoe vreselijk zou het toch geweest zijn als God ons daar gelaten had. Hoe wonderbaar is Uw getuigenis! (Ps. 119:65 ber.). Hoe wonderbaar zijt Gij, o God! Hier wordt alles van God afgewist. Hier beschuldigt men God niet meer, maar men beschuldigt en veroordeelt zichzelf. Maar dan ook weer niet met die moeilijkheid waarmee het eerst gepaard ging, maar van harte, omdat men is zoals men zichzelf nu ziet.

Een andere vraag: wat is het teken dat God ons zoekt? Dat teken is Christus; niet

wat men noemt bemoeienissen; niet wat men zegt te zijn een aangename gestalte. Het teken dat God ons zoekt, is Christus. Als u dit eenmaal begrepen hebt en erkend hebt, dan kunt u ook het andere er wel bijnemen. Maar het gaat meestal anders: de tekenen van het zoeken van God worden genomen, zonder dat men *het* teken daarvan gevonden heeft. Tja, een mens wil zich graag bedriegen, vanwege zijn hoogmoed. Hij wil staande blijven. Hij kan en wil niet vallen, terwijl juist hierin het genot ligt: vallen, niet voor de mens, niet voor onszelf, maar neervallen voor Hem, voor God. Er is geen groter genot. En al zou men dan op de brandstapel zijn, dan zou men toch het grootste genot genieten.

Het teken dat God ons zoekt, is Christus. Wanneer de Heere Jezus Christus in ons geopenbaard wordt – en dat is nodig; u kunt Christus niet leren kennen door in de Bijbel te lezen of predikaties te horen; dat moet alles gezegd worden; het moet gebeuren door de Heilige Geest, en als de Heilige Geest Christus openbaart (en Hij doet dat in het hart als Hij het doet), dan gebruikt de Heilige Geest het Woord, een predikatie, een gezegde – als Christus in het hart geopenbaard is, dan ziet een mens in Christus het teken dat God zoekt. En tegelijkertijd is hij ervan overtuigd dat hij nooit gezocht heeft, wel gezocht, maar *God* niet gezocht heeft, dat God zoekt, en niet alleen in het algemeen, maar dat God *hem* zoekt. Daar gaat het om. Dat moet men weten. Men moet weten dat God ons persoonlijk zoekt. Zolang men dat niet weet, kan men geen stap in de goede richting doen. Maar als een mens ziet en gelooft dat God hem in Christus zoekt, dan keert de mens zich tot God, en dan begint *hij* God te zoeken, terwijl hij Hem tot op dat ogenblik verworpen had. Dan begint *hij* God te zoeken.

En wat gebeurt er dan als een mens God zoekt? Dan gaat het hart open voor God, zoals God het hart alreeds voor Zichzelf geopend heeft. Dan gaat het hart voor God open, en dan komt in de plaats van de vorst der duisternis de Vorst des levens; de eerste wordt uitgeworpen en de Tweede wordt binnengelaten. Men neemt Hem aan, van harte, zodat men kan gezegd worden te geloven van harte, met het hart te geloven. Men neemt Hem aan, en als men Hem aanneemt, dan neemt men Zijn weldaden aan, Zijn zegeningen. En deze weldaden en zegeningen besluiten alles in zich. Geestelijk zijn ze van aard, maar ook stoffelijk. Want iemand die zo werkzaam is, ziet in zijn boterham de verdiensten van Christus, het hongerslijden van Christus; in zijn kleed hetzelfde: de naaktheid van Christus. En in de vergeving der zonden, en zoveel andere zegeningen, aanneming, wedergeboorte, vrede, blijdschap, ziet hij het werk, het zware werk van de Heere Jezus Christus. Maar hij eindigt niet in Christus; hij eindigt in God. “Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd” (2 Kor. 5:19).

En als dan een mens zo Christus aangenomen heeft, dan gaat hij tot God de Vader. Hoe? Dat vindt u zo schoon in 1 Petrus 3, vers 21. Hij komt tot de Vader met een goed geweten, dat is: met een geweten dat besprengd is met het bloed van Christus. En tot

de Vader gekomen zijnde, vraagt hij de Vader of hij nu geen recht heeft om het goede te verwachten voor de tijd en voor de eeuwigheid, naar het lichaam en naar de ziel. Dat is een verbondsonderhandeling. Dat is de vraag van een goede consciëntie tot God. Dat is de toegang tot God. En hier wordt het gebed nooit afgeslagen. En voordat men alles gezien heeft van de verhoring van het gebed, gelooft men de verhoring van het gebed, en men zegt: “Ja, Paulus, ge hebt recht gesproken. Nu spreek ik net als gij: ‘Wij weten dat dengenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn.’” (Rom. 8:28). En dan is alles uit God en door Hem en tot Hem. Men bevindt zich in de woestijn waar geen weg is, maar geen nood, de tegenbeeldige wolkkolom en vuurkolom is er: “Gij zult mij leiden door Uw raad” (Ps. 73:24).

En hiervan wordt het meeste genoten in de grootste moeilijkheden. De voorspoed past ons eigenlijk niet. Bij de geringste voorspoed beginnen we al te zwellen, en ons te verheugen in datgene waarin we menen voorspoed te hebben. Zo ongelukkig zijn we; zo slecht, zo verkeerd, zo zondig, zo verwerpelijk zijn we. En in tegenspoed zijn we het meest verheugd, zijn we het sterkst. In tegenspoed wordt de Bijbel opengeslagen en we leren dingen, niet die we *nooit* geleerd *hadden* – dat kan niet – maar die we nog niet goed geleerd hadden, natuurlijk als de Heilige Geest het werkt.

U moet nooit voldaan zijn met iets buiten Christus. Er zijn hier zeker mensen die indrukken hebben van dood en eeuwigheid. Tot dezen zeg ik: denk eraan, er gebeurt wel eens wat; ge ondervindt wel eens iets; ge hebt het de ene tijd wel eens minder moeilijk dan de andere tijd – denk eraan, dat is het niet. Dat is het niet! Dat wordt, als het waarlijk van boven is, en dit is mogelijk, geschonken met bepaalde oogmerken. Maar u moet er maar op letten, ze wijzen alle naar iets dat u nog niet kent, dat is: Christus. En als ze niet wijzen naar iets dat u nog niet kent, dat is Christus, acht ze dan maar waardeloos. Johannes de Doper, een van God gezonden prediker, wees op het “Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt” (Joh. 1:29).

Ge moet gewillig zijn een valse bekering eraan te geven. Het is het ongeluk – o, dit ongeluk is zo te betreuren, zo groot – het is het ongeluk van zo vele mensen die menen dat ze bekeerd, begenadigd zijn, en in deze mening blijven. We moeten helemaal geen mening hebben over onze bekering. We moeten onszelf, onze bekering, onze belangen en wat u verder noemen wilt of kunt, in de hand van God leggen. Dat is alles. En als u dit doet, dan zal het wel blijken dat God goed kan zorgen voor uw tijdelijke, geestelijke en eeuwige belangen. Het wordt alles zo vanzelf uitgewerkt door God.

God geeft het, hoe een ander schraap’,
Wien Hij bemint, als in den slaap (Ps. 127:2).

Als u vraagt of het dan niet met grote moeilijkheden gepaard gaat, dan zeg ik: zeer zeker. Maar in deze moeilijkheden is God. God was niet in storm en onweer, niet in aardbeving, maar Hij was in het zachte suizen, het liefelijke suizen van een zachte

stilte (1 Kon. 19:11-12). U moet het u laten zeggen dat u het mist, als het zo is. Anders raakt u de ernst kwijt. U raakt alles kwijt, en u blijft over met een bedrogen hart.

En nu moet ik u nog op één ding wijzen. Het was van eeuwigheid bepaald dat Christus zou lijden en sterven, want in Hem zou het heil gezien, gezocht en gevonden moeten worden. Maar nu werkt God altijd middellijk. Hij gebruikt mensen, zowel om het goede als om het kwade teweeg te brengen. “Ja”, zegt ge misschien, “daar zit ik nu juist zo mee. Het was bepaald dat het lijden van Christus komen zou, en de mensen die het teweeggebracht hebben, worden schuldig verklaard.” Waarom zit u daarmee? Omdat u met uw verstand werkt, buiten God om. En uw verstand “laat na, den waren grond van ’t weldoen op te merken” (Ps. 36:1 ber.). Over deze vraag hebben de mensen de eeuwen door nagedacht. Er is geen wijsgeer geweest die niet bepaald werd bij aan de ene kant de soevereiniteit Gods, en aan de andere kant de verantwoordelijkheid van de mens. Maar de wijsgeer die dit vraagstuk oplost, moet nog komen. Hij zal er niet komen. Het zal de mensheid nooit gelukken dit vraagstuk op te lossen. Nu heeft God deze mensen willen gebruiken om zo op Christus te jagen, hem te belasten, te veroordelen, te doden. Wat een lot! Wat een lot hebben deze mensen gehad; wat een lot!

Voelt u niet dat men met z’n ergste vijand medelijden moet hebben? Voelt u dat niet? Begrijpt u niet waarom Christus gezegd heeft dat men zijn vijanden zal liefhebben, niet om het werk dat ze doen, maar omdat ze schepselen Gods zijn?

Bid dat God u in staat stelle, bekwam en gewillig make om voor Hem te leven, en om voor Hem te sterven als het nodig is. Zeg met de apostel Paulus: “Ik acht op geen ding, noch houd mijn leven dierbaar voor mijzelf; ik ben bereid” (Hand. 20:24 en 21:13). En Samuël, de jonge Samuël, zei: “Spreek, HEERE, want Uw knecht hoort” (1 Sam. 3:10). En al zouden dan de uwen – vrouw of kinderen – als aan uw kleed hangen om te trachten u te bewegen om toch zo’n weg niet te gaan, dan slingert u ze op een heilige wijze van u af, en u zegt: Wijk van mij, gij boosdoeners, opdat ik de Wet mijns Gods moge doen (Ps. 119:115). En dan zult u ervaren wat het betekent wanneer dezelfde dichter schrijft:

Wat vreê heeft elk, die Uwe wet bemint!

Zij zullen aan geen hinderpaal zich stoten (Ps. 119:83).

Amen.

Gebod:

Het is weinig genoeg, Heere, wat we ervan gezegd hebben, en er kan nooit genoeg van gezegd worden. Maar het behaagde U om dit te geven. En laat ons daarmee nu ons voordeel kunnen doen. Doe er ons in de eerste plaats U voor danken. Ge hadt ons kracht kunnen onthouden, zowel des lichaams als des geestes. O, wat hadt Ge niet gemakkelijk kunnen zeggen: “Ga heen en dien andere goden, want Ik zal u geen genade meer bewijzen.” Uw lankmoedigheid is toch groot, Heere. Uw barmhartigheden

zijn vele, en Uw genade is onpeilbaar, onpeilbaar, reikende tot de grootste van alle zondaren.

Heere, laat ons voordeel hebben van hetgeen we gehoord of gesproken hebben. Doe er ons bij stilstaan. Doe er ons veel bij stilstaan. Laat ons iedere stof nietig achten vergeleken bij wat gezegd is, en bij wat gelezen kan worden in Uw Getuigenis, en in boeken die daarop gegrond zijn. Laat ons op een zuivere wijze ons daarin verheugen. Dat kan alleen door Uw Geest. We zijn wel in staat om de Bijbel ter hand te nemen en goede geschriften, maar is het hart erin? Doen we dit met ons hart? Het is onze plicht, dat staat vast! Maar toch, wat met het hart niet geschiedt, dat is U niet welbehaaglijk en ons niet profijtelijk. Maar doe ons bedenken dat het onze plicht is. Gij verordineert het gebruik van de middelen, en we hebben naarstig toe te zien of deze middelen wel goed zijn.

Laat dan het Woord, Heere, ons gedurig achterhalen, zoals wij het geschreven vinden: “Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn.” Wat een woord: “Ik zal raad geven, *want* Mijn oog zal op u zijn”!

Geleid ons, nu we gereedstaan deze plaats weer te verlaten. Beveilig ons op onze wegen, op al onze wegen, naar het uitwendige, zo ook naar het innerlijke.

Vergeef ons het zondige in de prediking, in het horen, en reinig ons hart van al het onze. Wil ons bevrijden, zoveel als dit mogelijk is aan deze zijde van het graf, en laat daarom niet ontbreken het ware licht.

Amen.

Gezongen: Psalm 119:1 en 2.

Predikatie over Mattheüs 28:2, uitgesproken door Ds. J.P. Paauwe op 11 april 1955, tweede paasdag, te Den Haag

Gezongen: Psalm 118:11 en 12.

Gelezen: Mattheüs 28:1-10.

Aan deze predikatie ging de bevestiging van enige huwelijken vooraf.

Gezongen: Psalm 2:1.

Gebed:

Wil ons, Heere, door Uw genade gedenken. We hebben in deze ogenblikken U en het Uwe nodig. Doe ons dit diep beseffen, en laat ons niet leven zonder U. Laat ons U niet kunnen missen. We behoeven U niet te missen. We kunnen U niet missen en wij mogen U niet willen missen. Geef ons Uw genade en Uw vreze.

Gedenk al deze jonge mensen. Wanneer Gij hun het leven geeft, dan staan ze voor grote moeilijkheden. En onder deze is wel de grootste dat Uw kerk niet meer te vinden is. Ach, gedenk ze, en leer hen Uw kerk dan tóch nog te vinden, in huis, door Uw Woord en Geest.

Gedenk ons tezamen. Treed in het gericht met ons niet. Vergeef het ons dat we zulke verwoestingen hebben aangericht, dat niemand meer in staat is om door Goddelijk onderricht te zeggen: “Dáár is het! Daar is de kerk, de van God ingestelde kerk. Laat ons opgaan!”

Heere, laat ons dan allen aan Uw Woord ons gebonden weten. Doe ons Uw Woord kennen, onderzoeken en doorzoeken. Laat ons het geloven. Laat ons het volgen. Doe er ons aan onderworpen zijn. Laat het ons een vreugd wezen. Want hoe ellendig en hoe zondig en hoe verworden ook alles is, nochtans, vreugd te hebben is mogelijk, omdat Gij er zijt. En de vreugde in U is niet alleen de ware, maar ook de eeuwige vreugde.

Wil ons tezamen gedenken, leren en leiden. We denken aan hen die anders graag hier hadden willen komen, en nu door ziekte zijn verhinderd. Gedenk ze.

Gedenk verpleegden en rouwdragenden. Wil Uw Gemeente, wil Uw overblijfsel nog zegenen over de ganse aarde.

Heere, gedenk ons volk, de regering, de koninklijke familie. Gedenk de volkeren. Erbarm U. Bewaar ons zo mogelijk voor ineensstorting, maar Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde.

Doe ons staan voor Uw aangezicht. Doe ons bekennen onze ongerechtigheden. Doe ons zien op Hem in Wie Gij een welbehagen hebt.

Amen.

Ik zou graag met u willen nadenken over het tweede vers van Mattheüs 28, voornamelijk over het laatste gedeelte daarvan. In zijn geheel luidt dit vers:

“En zie, er geschiedde een grote aardbeving; want een engel des Heeren, nederdalende uit den hemel, kwam toe en wentelde den steen af van de deur en zat op denzelven.”

“En zie... een grote aardbeving”. De vrouwen die het graf van Jozef van Arimathéa zochten, waren vrouwen die van harte liefhadden, er alles bij ingeschoten waren, vrouwen oprecht en bezielde met een grote ijver. Voor deze mensen was er maar één Naam onder de hemel: de Naam van Jezus Christus en Die gekruisigd, al was het ook dat ze nog niet alles goed begrepen in die ogenblikken. Dat zijn de gelukkigen. En als dit zo bij u niet is, bij u niet is zoals het bij deze vrouwen was, houd u er dan maar van verzekerd dat ge een diep ongelukkig mens zijt, dat uw ongeluk niet uit te spreken is. Indien gij zó moet heengaan, dan zult u een vertoornd God ontmoeten,

en de vloek van de Wet zal u tot in eeuwigheid treffen.

Maar nu dwaalden deze vrouwen, “niet wetende de Schriften noch de kracht Gods” in dezen (Matth. 22:29). Het was hun gepredikt. Het was hun alles gezegd. En ze hadden het niet verstaan en niet geloofd. Wat een geluk is het dat er staat:

’s HEEREN goedheid kent geen palen;
God is recht, dus zal Hij door
Onderwijzing hen, die dwalen,
Brenge in het rechte spoor (Ps. 25:4).

“*Want een engel des Heeren*”. Deze engel was een goede engel. Er zijn ook engelen die niet goed zijn. Dat zijn de kwade engelen, die trachten de raad Gods te verijdelen en de mensen in het ongeluk te storten. Goede engelen zijn de vrienden van Gods volk. In Hebrreeën 1, vers 14, wordt gezegd dat ze gediensstige geesten zijn, die uitgezonden worden om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen.

Als een mens God tot zijn Vriend heeft, dan zijn de engelen ook voor hem, ja, dan is alles voor hem. “Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?” (Rom. 8:31). Geloof jij dat?

“*Nederdalende uit den hemel*”. Wij krijgen ook wel eens boodschappen, dan niet van engelen, maar van mensen welke voorgeven dat ze van God zijn gezonden. Wees voorzichtig! Leef uw eigen geloof, zo jij het bezitten moogt, en “beproof de geesten, of zij uit God zijn” (1 Joh. 4:1). Ik kan u zeggen, ik die zo’n hoge leeftijd bereikt heb, dat er wat gezegd wordt onder de mensen, maar niet uit God. Terecht staat er: “Tot de wet en tot de getuigenis; zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben” (Jes. 8:20).

“*Nederdalende uit den hemel, kwam toe en wentelde den steen af van de deur en zat op denzelven.*” “*Kwam toe*”. De vrouwen en de engelen bewogen zich in dezelfde richting, naar Jezus. Als het ons gaat om Jezus, Zijn Naam, Zijn goedheid, Zijn weldaden, Zijn eer, Zijn Kerk, dan bevinden we ons in het gezelschap van de vrouwen en van de engelen, ja, in het gezelschap van God drie-enig. Dat we al deze gewichtige dingen maar diep in onze harten mogen laten gaan, want zij zijn de dingen van gewicht, en al het andere is óf zonder gewicht, óf slechts tijdelijk van gewicht. “Wat vreë heeft elk, die Uwe wet bemint!” (Ps. 119:83 ber.).

O kinderen, denk eraan! Jonge mensen, overweeg het! Ge gaat een moeilijk leven tegemoet. Maar als God in uw leven komt en het bij u doorbroken heeft, dan staat jij veilig, en zegt jij met de dichter: “Ik neem mijn toevlucht onder de schaduw Uwer vleugelen, totdat de verdervingen zullen zijn voorbijgegaan” (Ps. 57:2).

“*En wentelde den steen van de deur des grafs en zat op denzelven.*” Wat hadden de vrouwen zich onderweg toch bezorgd gemaakt, nietwaar? Gelukkig dat ze Jeruzalem verlaten hadden, anders waren ze misschien zelfs teruggekeerd. Onderweg zei de één tot de ander: “Wie zal ons den steen van de deur des grafs afwentelen?” (Mark. 16:3). Herkent jij uw leven niet? Zorgen maken, de troon Gods beklimmen, trachten

God wakker te schudden, Hem tot rekenschap afleggen te dwingen, te vragen: “Gaat het nu wel goed zo? Moet het niet anders?” We moesten dat niet doen. Toen de vrouwen aan het graf waren gekomen, was de steen afgewenteld. God gaat vóór. Er staat in Genesis – in een bekende geschiedenis kunt u het vinden –: “De HEERE zal het voorzien” (Gen. 22:14). Wacht nu eens op, zie eens uit naar de Heere. “Hij doet wond’ren, Hij alleen” (Ps. 72:10 ber.).

We weten op geen duizenden na hoe voortreffelijk en schoon en waarachtig de Waarheid is, en we hebben ons diep erover te schamen. We lezen de dingen en we horen erover spreken en we gaan eraan voorbij. En als God het niet verhoedt, dan zult ge dat vandaag en morgen ook weer doen.

Gij kent de geschiedenis. Toen de Heere Jezus gekruisigd was, zou men Hem in een kuil geworpen hebben. Als dit gebeurd was, dan zou de Schrift vervallen zijn, want er staat geschreven: “En Hij is bij den rijke in Zijn dood geweest” (Jes. 53:9). Maar het móést gebeuren: Christus móést een behoorlijk graf hebben, want het stond geschreven. “De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan” (Matth. 24:35).

Jozef van Arimathéa heeft het middel mogen wezen in betrekking tot de begrafenis van de Heere Jezus Christus. En Judas heeft het middel moeten zijn voor het verraad van Christus. Dat is de soevereiniteit Gods, het eeuwig welbehagen. En wie daarin kan rusten, die heeft werkelijk rust. “Berust in ’s HEEREN welbehagen” (Ps. 43:5 ber.). Maar dit veronderstelt onze gehele verloochening. Een mens die zichzelf niet verloochent – laat mij het eens eenvoudig zeggen – een mens die zichzelf niet verloochent, kan met God niets beginnen. Dat wat de mens in het paradijs genomen heeft, moet hij loslaten; en anders laat God hem los, en blijft hij over met het gestolen goed, het in het paradijs gestolen goed.

Zijn deze dingen niet van belang? Zijn ze niet waardig ernstig ter harte genomen te worden? De raadslog was verijdeld. Men had het alles zo goed overlegd. De steen verzegeld en een wacht bij het graf, men had aan alles gedacht. Maar men had niet gedacht aan God.

Gezongen: Psalm 2:6.

De zaken lagen als volgt. God had de mens geschapen. Hij had hem geschapen goed en naar Zijn evenbeeld. Maar wij hebben ons aan God onttrokken. Wij wisten het beter, en we kozen onze eigen weg, buiten God, tegen Hem. Zo kwam er een scheiding. En terwijl er een scheiding is tussen God en ons, rust Gods toorn op ons, en zijn we gevangen door de vloek van de Wet. Wij zijn vijanden van God, van de Waarheid en van al wat goed is. En niemand weet recht hoe vijandig hij tegen God is. Huid voor huid, al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn zondig leven (Job 2:4).

Een mens moet terug tot God, anders komt hij om. Maar moest het van zijn kant

komen, dan zou hij niet kunnen terugkeren, maar ook niet willen. Maar nu is de tweede Persoon in het Goddelijke Wezen in de bres gaan staan: Hij is geworden de Weg tot God voor allen die moeten terugkeren en wensen terug te keren. Onze natuur heeft Hij aangenomen. En toen was er weer een Mens waarvan God Zich niet behoefde af te wenden. In deze natuur heeft Hij gedaan hetgeen waarvan wij geen begrip hebben: Hij heeft geleden, gestreden. In deze natuur is Hij gestorven. Maar toen Hij gestorven was, heeft God recht gedaan. Hij zorgde dat de steen van het graf af kwam. Hij verbrak de zegels van een vervloekte kerkenraad. Hij joeg de soldaten op de vlucht. Hij wekte Christus op. Dat is het Evangelie! Als u dit verstaat, als dit om zo te zeggen geschreven staat in uw hart, dan begrijpt gij de dingen die des Geestes Gods zijn, en ze zijn u geen dwaasheid meer.

Maar nu doet zich hierbij de vraag voor of dit alles, al wat Christus heeft gedaan, voor ons is geweest. Voordat ik deze vraag beantwoord, moet ik u zeggen dat Christus geen particulier, maar een publiek Persoon was. Dat wil zeggen: Hij was een Vertegenwoordiger. Hij vertegenwoordigde de uitverkorenen, degenen dus die bestemd waren om gelukkig te worden. Een afschaduwing hiervan hebben we in de hogepriester van het Oude Testament. Die had op zijn borst en op zijn schouders geschreven de namen van de twaalf stammen Israëls. En met deze doeken ging hij in het heiligdom, in het heilige der heiligen. En als hij daar dan was, dan was daar gans Israël. Toen Christus leed en stierf, leed en stierf de uitverkorene; toen Christus uit het graf verrees en opstond, stonden de uitverkorenen uit het graf op; toen de Heere Jezus ten hemel voer en plaatsnam aan de rechterhand des Vaders, deden dit de uitverkorenen in Hem, zodat allen die bestemd zijn om behouden te worden, volstrekt behouden zijn. Ze kunnen niet verloren gaan.

Maar nu zegt ge terecht: “Ja, de uitverkorenen, maar ik weet immers niet of ik daartoe behoor!” Nee, dat weet u niet; dat kunt u ook niet weten. Maar nu is daar de prediking van het Evangelie. En het is door middel van de prediking van het Evangelie dat deze dingen worden bekendgemaakt. Waren ze niet gepredikt geworden, dan zou niemand ze geweten hebben. Maar daartoe heeft dan ook Christus gezegd: “Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie allen creaturen. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden” (Mark 16:15, 16).

En zo is het Evangelie, gebracht door de apostelen, hier gekomen. En toehoorders, nu wordt Christus aan u en aan mij en aan de ganse wereld, voor zover deze door de Voorzienigheid in aanraking gekomen is met de prediking, met de Waarheid, voorgesteld. En tegelijkertijd wordt Hij aangeboden. En als u nu vraagt wat het geloof is, dan antwoord ik u: dít is het geloof, dat men dat ziet, dat men ziet dat Christus, de door middel van het Woord voorgestelde Christus, ons persoonlijk wordt aangeboden.

Wanneer men dit gezicht niet heeft, dan heeft men ten eerste geen troost, geen

ware troost. Maar in de tweede plaats, men kan niets met Christus beginnen. Dat wordt wel getracht, en vele mensen menen dat ze al heel wat bereikt hebben ten aanzien van Christus. Alles misverstand, alles bedrog! Eerst als men ziet: het geldt *mij*, de aanbidding heeft op *mij* betrekking; God is tot me gekomen – ik ben niet tot Hem gekomen – God is tot mij gekomen in Zijn Zoon, eerst als een mens dat zo ziet, gelooft hij. En dit geloof heeft zijn werkzaamheden. Deze werkzaamheden zijn onder meer: het uitgaan uit onszelf en uit alles, en de vereniging met Christus tot alles, en het zich laten brengen tot de gemeenschap Gods door Christus. Dat is het geloof!

Nu zegt de apostel Paulus in 2 Korinthe 13, vers 5: Beproeft uzelf of gij in het geloof zijt; onderzoekt u of Christus in u is, tenzij dat gij enigszins verwerpelijk bevonden worde. Dus nu moet u – waar het geloof volstrekt noodzakelijk is, en wij zonder een waarachtig geloof geen deel kunnen hebben aan de Heere Jezus, noch aan Zijn schatten – moet u onderzoeken of uw geloof het ware is. Want ieder mens heeft een geloof. Hij mag nu zeggen: “Ik mis het, ik heb het nog niet, ik heb het nog niet ontvangen, ik hoop het nog deelachtig te worden”, een mens mag nu zeggen: “Ik mis het”, enzovoort, maar hij mist het niet. Verstaat u dat? Hij mist het niet. En wanneer mist men het dan? Wanneer Zich God in Christus geopenbaard heeft, niet eer. U moet dus onderzoeken of uw geloof het ware is.

Nu zijn er enige beslissende kenmerken te noemen. Die gelooft, heeft zichzelf verloochend, dat wil zeggen: hij is weg; zijn verstand is dwaasheid geworden, zijn gerechtigheid ongerechtigheid, zijn heiligheid onheiligheid, zijn kracht schijn. Niet zodra gelooft een mens, of hij merkt dat ook op. Hij merkt deze waarheid op. Hij zoekt deze waarheid niet, want de Waarheid zoekt een mens. Een mens zoekt nooit de Waarheid, maar de Waarheid zoekt een mens. En als nu de Waarheid een mens gezocht heeft, dan wordt de Waarheid door de mens opgemerkt, en dan begint hij ook te zoeken. En dan geldt hem de belofte: “Die zoekt, die vindt” (Matth. 7:8). Ach, vergist u zich toch niet, want het is werkelijk droevig zich in deze punten te vergissen. Het komt onherroepelijk slecht uit, vroeg of laat, meestal aan deze zijde van het graf.

Die gelooft, stelt God in Christus boven alles. Men kan zeggen dat zo iemand in de grond niets heeft, niets. En daarom wordt hij ook gedurig ingewonnen om los te laten, alles los te laten, het goede en het kwade, ofschoon er voor hem geen kwaad is. Gij weet wat de arbeider in het land antwoordde toen hij gegroet werd door iemand die op de weg voorbijging en die hem toeriep: “goedendag!” De arbeider antwoordde: “Ik had nooit een slechte dag”. En de apostel Paulus heeft het zo beschreven: “En wij weten, dat dengenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn” (Rom. 8:28).

Hebt ge tegenspoed? Als ge een begenadigd mens zijt, dan hebt u geen tegenspoed, al staat er ook dat vele de tegenspoeden zijn des rechtvaardigen (Ps. 34:20). Hebt u moeilijkheden in uw familie? Is uw huwelijk niet meegevallen? Er zijn geen moeilijkheden! Uw huwelijk is in elk opzicht meegevallen als ge een begenadigd

mens zijt. “Voor hen, die ’t heil des Heeren wachten, zijn bergen vlak en zeeën droog”.* Onderzoek u maar of het waarheid is. Als u een begenadigd mens zijt, dan is het waarheid, waarheid bij u in het binnenste. Mist u de genade, dan voelt u wel dat u deze dingen niet kunt aannemen. U neemt ze niet aan, want u zit vol aanmerking op God. En het is bij u zo: kon u God maar tot rekenschap geven brengen. Zo zijt gij buiten de genade. Zo is ieder mens buiten de genade.

Als iemand gelooft, dan steunt hij alleen op Christus. Op zichzelf steunt hij niet; hij steunt niet op de omstandigheden, niet op zijn naaste, niet op zijn bezittingen, niet op zijn positie in de wereld – alleen op Christus. “Is dat altijd een effen weg?”, zo zoudt u misschien willen vragen, “komt het dan niet voor dat een begenadigd mens onder de invloed van wat “voorspoed” genoemd wordt in de wereld, blij is, en bedroefd onder de invloed van wat “tegenspoed” genoemd wordt in de wereld?” Dat komt voor! Het zou niet voorkomen als een begenadigde geen vlees en bloed meer om te dragen had. Want in zijn diepste wezen, in dat gereformeerde eigen, daar zijn deze dingen niet. In het gereformeerde eigen, in het wedergeboren ik, daar is het altijd vlak, effen. Daar is het “het effen recht des HEEREN” (Ps. 25:4 ber.) dat bemind wordt. Maar als hij uit kracht van verzoeking toch doet alsof hij een natuurlijk mens ware, dan mag hij terugkeren en zich schamen en verlegen zijn en om vergeving vragen, en dan wil God hem weer afbrengen van het zichtbare en tastbare, en hem in staat stellen om zich vast te houden “als ziende den Onzienlijke” (Hebr. 11:27).

Die gelooft, heeft lief. Er is in de hele wereld voor de gelovige geen vijand aan te wijzen. Hij heeft lief God, zijn naaste; hij heeft lief de Kerk van Christus, de ingestelde kerk van Christus, als ze door God en door de Kerk nog gebruikt kan worden. Is deze ingestelde kerk van ware tot valse kerk gedefformeerd, dan haat hij haar op een verschrikkelijke wijze.

Die gelooft is – in deze tegenwoordige tijd althans – “een bedroefde om der bijeenkomst wil” (Zef. 3:18). Want die gelooft ziet geen kerk, behalve in God, in Christus. Hij ziet geen kerk. Ze is ook niet te zien. Ze is er niet, behalve – nog eens – in Christus Jezus. En dit is voor de gelovige een oorzaak van grote droefheid.

Er zijn veel mensen die opkomen voor de kerk. Deze voor kerk A, gene voor kerk B, enzovoort, enzovoort, enzovoort, enzovoort. Hoelang moet ik wel doorgaan met dat woordje “enzovoort”? Ze zijn ontelbaar. Maar deze mensen hebben de kerk niet lief. Ik zou van hen wel eens willen horen of ze om de ondergang van de Nederlandse Hervormde Kerk ooit tranen gestort hebben. En wie om de ondergang van de Nederlandse Hervormde Kerk nooit tranen stortte, weet in het geheel niet wat een ingestelde kerk is. En zonder dat men dit weet, bouwt men. Nee vrienden, dat is Gods werk niet.

* Gezang 244:4 (Nederlands Hervormde Gezangbundel 1938).

Die gelooft – en ik zal hiermee maar besluiten – die gelooft, zingt: “Wat vreê heeft elk, die Uwe wet bemint! Zij zullen aan geen hinderpaal zich stoten” (Ps. 119:83 ber.). Daarom is een mens die gelooft altijd iemand die beide heeft: blijdschap en droefheid. Want hoezeer en hoe dikwijls en hoe zwaar heeft hij de Wet Gods geschonden.

En nu eindig ik, ofschoon ik nog vele zaken zou te zeggen hebben. Ik zou nog willen spreken over het woord uit 1 Petrus 1: “Zijt heilig, want Ik ben heilig” (vs. 16), en u willen zeggen hoe dit woord verstaan moet worden. En dan zou ik ten slotte ook nog met u willen handelen over de noodzakelijkheid van een waarachtig geloof, en daarbij onder meer u willen zeggen: denk eraan dat als we straks staan voor de Rechter van hemel en aarde, Jezus Christus, ik en u, het mogelijk is dat er van onze genade maar weinig zal blijken overgebleven te zijn, dat we in werkelijkheid door het leven zijn gegaan met veel minder genade dan wij in onze gesprekken somtijds deden voorkomen. Het is om deze reden dat Paulus gezegd heeft: “Onderzoek uzelf of gij in het geloof zijt; beproeft uzelf” (2 Kor. 13:5).

Amen.

Gebed:

Laat onze ziel tot U stil wezen, Heere. Het wordt niet gevonden in het geraas dat wij verkiezen te maken. Het wordt gevonden in de stilte, als het ontstaan mag, als het opkomen mag door Uw tegenwoordigheid, door Uw werkzaamheid. Gij zijt het Die het geloof geeft. Gij zijt het Die het geloof onderhoudt. Gij zijt het ook Die de mens aangaande de echtheid van zijn geloof onderwijst. We hebben U in alles nodig. Leer ons dit, opdat we, onszelf verloochenende, ons vast mogen houden als ziende U, de Onzienlijke.

Er zijn vanmorgen enige dingen gezegd, en we danken U ervoor dat dit heeft mogen plaatshebben. Leer ons recht ervoor te danken, en vergeef ons het zondige dat prediken en danken en bidden en luisteren en alles aankleeft. En laat wat gezegd en gehoord is eens van ons worden overdacht. Laat het eens plaats, een ruime plaats in onze harten gevonden hebben of nog vinden. We zouden spoedig zeggen dat we een schat hadden gevonden. En wat heeft men als men U niet zoekt? Dan heeft men onrust, een aanklagende consciëntie, angst. Dan is men bezorgd, dikwijls van de morgen tot de avond en van de avond tot de morgen. Dan heeft men geen leven, maar een eeuwig zielsverderf.

Heere, maak ons wijs. Leer ons onze dagen tellen. Doe ons de tijd des levens kostelijk achten. Zegen onze jeugd. Geef dat ervan zijn die een goed en kloek verstand hebben, en U zoeken, en al het andere laten gaan.

Amen.

Gezongen: Psalm 119:9 en 10.

Predikatie over Handelingen 2:1, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 7 juni 1954, tweede pinksterdag, te Den Haag

Gezongen: Psalm 51:6 en 7.

Gelezen: Handelingen 2:1-13.

Aan de predikatie ging een huwelijksbevestiging vooraf.

Gezongen: Psalm 133.

We zouden, mijn zeer geachte toehoorders, graag met u gedurende enige ogenblikken willen nadenken over het begin van Handelingen 2. We vinden daar, zoals u trouwens allen goed bekend is:

“En als de dag van het Pinksterfeest vervuld werd, waren zij allen eendrachtiglijk bijeen”.

Allen waren tegen geweest, het volk en de leidslieden, Herodes en Pilatus. Slechts was er een enkele uitzondering. Maar God was niet tegen geweest. Hij had een belofte gedaan, deze: “Doe dat en gij zult leven” (Lev. 18:5), en aan deze belofte was God gedachtig geweest. Hij had Christus opgewekt uit het graf. Hij had Hem opgenomen in de hemel. Hij had Hem een plaats gegeven aan Zijn rechterhand, en op de voorbede van Christus had Hij de Heilige Geest gezonden.

De Heilige Geest is volstrekt onmisbaar, voor mij, voor u, voor alle mensen.

God was in de tweede Persoon van het Goddelijke Wezen Mens geworden, en had in deze menselijke natuur de onmisbare gerechtigheid en de gezegende Heilige Geest verworven, zodat in Christus de zaligheid besloten is, geheel besloten is. Zo zeggen wij dan ook in onze belijdenis dat het onze enige troost is, in leven en in sterven, dat wij Hem bezitten, dat Hij in ons en wij in Hem worden gevonden.

De mens is van God gescheiden. Er is een kloof tussen God en ons, en wij kunnen over deze kloof niet heenkomen. God toch is een verterend Vuur, en wie is er, die bij zulk een Vuur kan wonen? (Jes. 33:14). Hier komen nog andere dingen bij. De mens is tengevolge van zijn val volkomen machteloos geworden. Hij is uit zijn kracht gevallen. Hij is machteloos en krachteloos, onbekwaam – zoals we het in onze Catechismus vinden – onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad (vr. 8). Hij is onwillig om tot God weder te keren. Bij iedere beweging die hij maakt, gaat hij in de verkeerde richting, dus van God af. En zo zegt hij, ofschoon zijn mond dikwijls wat anders laat horen: “Wijk van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust” (Job 21:14).

En nu is de toestand als volgt. De zaligheid is er. Ze is door de Heere Jezus ver-

worven. Door de prediking, die door de Heere Jezus is ingesteld, wordt de zaligheid ons voorgedragen. Ze wordt ons aangeboden, en dit geschiedt met een uitnodiging, met de uitnodiging om te komen, om er gebruik van te maken, om haar toe te eigenen. Maar dat alles zou nu tevergeefs zijn, als niet de Heilige Geest, Die ook – evenals de Vader en de Zoon – God is, in het hart van de mens geen kennis werkte, en geen behoefte schiep, en geen plaats maakte. Ik mocht dus wel zeggen in het begin dat de Heilige Geest volstrekt noodzakelijk is, en dat er niemand op zaligheid hopen kan, die niet althans enige vrijmoedigheid heeft om te zeggen: “In mij is de Heilige Geest”. En deze overwegingen brengen ons vanzelf tot de vraag wat dan de Heilige Geest doet. Op deze vraag moet er het antwoord zijn, want men moet de kentekenen horen van de inwoning van de Heilige Geest.

Welnu, de Heilige Geest brengt een mens tot Waarheid, tot Waarheid in het binnenste. Ik weet niet of u bekend is welke verschrikkelijke leugenaars wij zijn. We doen niet anders dan op de één of andere wijze God, onszelf en de mensen bedriegen. Maar de Heilige Geest brengt ons tot de Waarheid, en Hij laat ons dát zien. Hij laat het ons zien, en Hij geeft het ons te bekennen.

Wanneer nu de Heilige Geest zo in ons werkt, dan zien we van de Wet, van de Wet der Tien Geboden, nog iets meer dan de letter. We zien van de Wet der Tien Geboden ook de geest. En wat is dat? Ge hebt ons zo dikwijls horen zeggen dat we behalve de letter ook de geest van de Wet, de Wet in haar geestelijke zin moeten kennen. Wat is dat nu? Hebt u er wel eens over nagedacht?

De Wet in haar letter te kennen, iedereen kan wel zeggen wat dat is. Want elk mens weet dat hij niet liegen mag, geen hoererij bedrijven mag, niet stelen mag, niet lasteren mag. Dat zijn alle zonden tegen de letter van de Wet. Maar wat is nu de zonde tegen de geest van de Wet? De Wet eist dat we haar volbrengen in Christus, en dat we hierbij God op het oog hebben, en onze zaligheid zoeken in de rechte weg. Wanneer nu een mens getracht heeft met de Wet terecht te komen, en hij door de werking van de Heilige Geest ziet dat hij niet alleen tegen de letter, maar ook tegen de geest gezondigd heeft, dan verstaat hij dat hij nooit een ogenblik in zijn leven God heeft gezocht, God ook niet heeft kunnen zoeken, immers hij kende Hem niet; dat hij nooit een ogenblik in zijn leven zijn hart opengedaan heeft voor Christus, immers hij kende Christus niet, en bovendien, zijn hart was vol van de wereld en van de zonde en van zichzelf; dat hij nooit een ogenblik in zijn leven het Woord had verstaan, immers, om het Woord te kunnen verstaan, moet er Goddelijk licht vallen, ten eerste op het Woord, en ten tweede in het hart. En breid het nu maar in uw overdenking zelf uit. Dit is dan de kennis, niet alleen van de letter, maar ook van de geest van de Wet.

En als men nu wenst te leren, te prediken, te zeggen dat men ook wel zalig kan worden zonder van God in Christus gerechtvaardigd en geheiligd te zijn, nu, dan kunt u allen wel zeggen wat dat betekent. Dan betekent dat, dat men de dingen niet verstaat.

En zo werkt de Heilige Geest dan verder. Hij toont een mens wat God uitgedacht heeft van eeuwigheid – ik zal het nu in het kort zeggen – Hij laat hem zien hoe Hij van eeuwigheid gedachten des vredes gehad heeft; om het met een enkel woord te zeggen, Hij toont hem Zijn Genaderaad, Zijn Vrederaad. Maar Hij kan dat nu niet doen en Hij doet dat ook niet zonder Christus. En zo openbaart Hij dan Christus, in Wie deze Vrederaad (of Genaderaad) vast is. De gevolgen van deze openbaring zijn groot, en ik kan er altijd maar weinig van zeggen. Maar één van de gevolgen is dat een mens daar heel andere gedachten van God krijgt. Hij had God nooit vertrouwd, nooit. En daarom had hij Hem ook niet gezocht. Hij had Hem verworpen, hij was tegen Hem ingegaan. En hoe dat een mens met schaamte en droefheid vervult, dat weet ieder die deze dingen waarlijk mag verstaan.

Maar nu kan deze mens niet langer van God afblijven, en hij komt. En dit is nu dat komen waarvan in de Schrift nu zoveel gesproken wordt: “Komt... komt... komt”. En gekomen zijnde, omhelst hij Christus, en de Vader in de Zoon. En in deze omhelzing is begrepen wat Christus verworven heeft. En nu kan, mag en wil hij tot God naderen als tot een Vader, als tot een Vader in Christus. Maar verder gaan we hier nu niet op in, want we hebben nog enige andere dingen ook tot u te zeggen.

Gezongen: Psalm 117.

“Waren ze allen eendrachtiglijk bijeen”. Wie waren bijeen? De discipelen, die straks in de gehele wereld zouden uitgezonden worden om het Evangelie te prediken. Hetzelfde aantal was er niet. Er waren er wel twaalf, maar Judas was afwezig. Judas had zich onttrokken. Dat is vreselijk, zich te onttrekken aan de Waarheid. Dat is vreselijk, daar kan nooit iets goeds van komen. Maar de plaats van Judas was niet ledig gebleven. Er was een plan Gods te vervullen – Gode zijn Zijn werken van eeuwigheid bekend (Hand. 15:18). Dat plan kon door de onttrekking van één van de discipelen niet veranderd worden. Wanneer nu iets doorgaan moet, dan stelt God altijd iemand, of enigen, om te doen wat God van eeuwigheid Zich heeft voorgenomen. Hij zegt: “Mijn Raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen” (Jes. 46:10). En dan wordt daarvoor doorgaans iemand verkozen, die er nooit aan gedacht had om zo’n weg in te slaan, want God maakt van de onwillige, de gewillige. “Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkraft” (Ps. 110:3).

“Waren zij allen eendrachtiglijk bijeen”. Er was onder deze mensen wel verschil, in opvoeding, in kennis, in beschaving, maar er was iets dat ze gemeen hadden. Ze waren allen gelovigen, door het geloof in Christus. Zo waren ze één, niet in henzelf, maar in Christus.

En nu wordt deze eenheid niet altijd beleefd, helaas. Dat is zeer te betreuren. Er zijn tegenstanden in ieder mens, die hij niet graag of zelfs nooit laat wegnemen. Hoe komt dat? Dat komt omdat men zich niet laat leiden in alles. Liet men zich leiden, dan

zouden alle tegenstanden overwonnen zijn en overwonnen worden. Ik weet niet of u ooit op de knieën des harten voor God gelegen hebt, maar als dit zo is, dan hebt u in dat ogenblik leren verstaan wat het betekent wanneer er gezegd wordt: “Met de ootmoedigen is wijsheid” (Spr. 11:2). Wat is onder andere deze wijsheid? God te zoeken, zichzelf geheel te verloochenen, en de wereld, ook wanneer ze op haar best is, te verlaten. Als nu de gelovigen altijd ootmoedig waren, en allen ootmoedig waren, dan zou er van verdeeldheid onder de gelovigen geen sprake wezen, geen sprake kunnen zijn.

Hebt u de Heilige Geest? Wat antwoordt u op deze vraag? Als gij gelooft, als ge uit uzelf zijt uitgetreden, en ingegaan zijt in God in Christus Jezus, dan hebt u de Heilige Geest, want het is de Heilige Geest Die dit bewerkt. Alweer, bij dit punt zou weer zoveel te zeggen zijn, maar ik zeg er alleen maar dit bij: daar waar een mens uitgaat uit zichzelf en een stap doet in God, daar leert hij de ganse Waarheid, gelijk ze in Christus is, verstaan. En hij krijgt haar lief, zodat hij zich opgewekt gevoelt om haar te verdedigen, haar te volgen, en voor haar te sterven. Als bij u God alles is, en de mens niets, dan bezit u de Heilige Geest, want God de Heilige Geest maakt de uitverkorene eerst tot niets, en dan – hem God doende aanschouwen – geeft Hij hem uit te roepen:

In God is al mijn heil, mijn eer,
Mijn sterke rots, mijn tegenweer;
God is mijn Toevlucht in het lijden. (Ps. 62:5)

Als gij een bidder zijt, als ge zo bidt met uw hart, dan hebt u de Heilige Geest. Een bidder bijvoorbeeld bidt: “Och, mocht ik in die heilige gebouwen, de vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog, Zijn lieflijkheid en schonen dienst aanschouwen!” (Ps. 27:3 ber.), en al de gebeden die u zo vindt in de 119e Psalm en elders in de Heilige Schrift. Want de Heilige Geest is over de bidder uitgestort, in de bidder gekomen als een Geest der genade en der gebeden. Deze bidder bidt, om zo te zeggen, de ganse dag en de ganse nacht.

Als gij strijdt tegen de zonde – niet: als ge niet zondigt, want er is geen mens die niet zondigt (1 Kon. 8:46) – maar als ge strijdt tegen de zonde, strijdt tegen de bekering die van de wereld uitgaat, strijdt tegen de machten der duisternis, strijdt tegen de valse leer, dan hebt u de Heilige Geest, want het is de Heilige Geest Die ons laat zien het onderscheid tussen het snode en het kostelijke, tussen Waarheid en leugen, tussen oprechtheid en valsheid, tussen schijn en wezen. Het is de Heilige Geest Die ons doet omhelzen het woord uit de 51e Psalm: “God heeft lust in Waarheid, en in het verborgene maakt Hij wijsheid bekend” (vs. 8).

Wanneer u de Heilige Geest niet hebt, volg dan de kamerling. De kamerling had Hem ook niet, maar hij gebruikte de middelen met zeer grote ernst, in grote verlegenheid. Volg dit voorbeeld.

En kunt ge verklaren dat u de Heilige Geest hebt ontvangen, verwonder u dan

diep. Ik weet zeker dat ge, zo niet dagelijks, dan toch gedurig zegt: “Ik begrijp er niets van; ik begrijp niet waarom mij dat toch is geschonken. Dat begrijp ik niet, want als er nu één waardig is om verdoemd te zijn voor eeuwig, dan ben ik het. Ik begrijp het niet, en ik zal het ook nooit kunnen begrijpen. Ik zal het nimmer recht kunnen uiteenzetten. Het is alleen maar dat ik het geloven móét, maar anders zou ik er hard aan twijfelen of het wel zo is.” Ik zeg, als u een mens zijt in wie de Heilige Geest is, dan zult gij het zo misschien wel dagelijks denken en bij uzelf zeggen.

Een begenadigd mens heeft zo’n lage plaats ingenomen, o, zo’n lage plaats. En omdat hij nog vlees en bloed met zich omdraagt, tracht hij zich wel van deze plaats te verheffen, maar dan laat hij een vroom praatje horen. En dat is nu juist iets waar de hele wereld geen behoefte aan heeft, ofschoon ze hard meedoet. De wereld heeft behoefte aan een stil en krachtig, door de Heilige Geest gewerkt getuigenis, want de wereld is immers zo arm en zo ongelukkig, zo *ongelukkig*. Het wee dat de wereld boven het hoofd hangt, dat is immers niet te noemen! En wilt u nu deze wereld nog wat meedelen? Laat haar dan een getuigenis horen van de Waarheid, en ga dan maar stil verder, en breid het gesprek maar niet te veel uit, want het goede is in korte woorden gezegd. Daarom zegt Jakobus: “Zijt ras om te horen, en traag om te spreken” (Jak. 1:19). En heb ook maar geen eerbied voor degenen die zo goed kunnen praten, wel de hele dag zouden kunnen praten. Heb er maar geen respect voor – wel voor die mensen, maar niet voor wat ze zeggen – want het komt uit hen voort. Volg de aanwijzingen van de Heilige Geest. Wacht erop, zie ernaar uit. En zijn ze gekomen, maak u dan op om te gehoorzamen. Denk aan Saul, die hier een misstap in heeft gedaan; denk aan wat de jonge profeet uit 1 Koningen 13 overkomen is, die zich had laten verleiden door de oude profeet; want zulke zaken zijn bakens in de zee.

Wanneer u het getuigenis in uw hart hebt, dat u volgt de aanwijzingen van de Heilige Geest, laat u dan door geen mens van de weg afbrengen, want uw raadgevers zijn doorgaans mensen die zichzelf niet kennen, en als gevolg hiervan zichzelf op het oog hebben. Begenadigden zeggen liever, als ze met één of ander geval te doen krijgen: “D’ ogen houdt mijn stil gemoed opwaarts, om op God te letten” (Ps. 25:7 ber.). Ouders, als ge te maken hebt met iets dat uw kind wil, handel zó, want gij kent het onderscheid niet tussen uw linker- en uw rechterhand; gij weet niet wat goed voor u is, en gij weet ook niet wat goed voor uw kind is. Gij zijt geroepen de belangen van uw kind te behartigen, maar gij zijt niet geroepen dit zonder God te doen. Wilt u wel luisteren?

Ga niet tegen de aanwijzingen van de Heilige Geest in. Blus de Heilige Geest niet uit door met een voorhoofd als van koper de zonde te doen. Bedroef de Heilige Geest ook niet door het uwe te stellen tegenover het Zijne, terwijl Hij u onderrichten wil aangaande grote en kleine dingen. Het zal u niet goed gaan in dezen, als gij zo handelt. En als u hier tegenop wilt komen, en zeggen: “Ja maar, als men nu gevraagd heeft, en er is geen antwoord gekomen, wat dan?” Als u gevraagd hebt en er is geen

antwoord gekomen, dan moet u weer vragen, en u moet blijven vragen. En als u nu zou willen zeggen: “Maar dan loopt immers alles in het honderd; daar moet dan toch iets geschieden!”, dan wijs ik u weer op Saul. Saul heeft ook gedacht: “Maar als ik nu niet handel, dan loopt alles in het honderd”. En... hij heeft alles in het honderd gebracht – “onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad”.

Amen.

Gebed:

“Ken den HEERE in al uw wegen, en Hij zal uw paden recht maken”, dat is de boodschap die Gij ons zendt. Hoevelen betreuren het niet, hebben het niet betreurd, en betreuren het misschien nog in de eeuwige rampzaligheid, dat ze de zaken aanpakten en hun eigen weg gingen, of anderen hun eigen weg lieten gaan.

O, wat is Uw Getuigenis toch vol goede wijsheid, Heere, want dat zegt: “Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden”. Worden we niet geroepen tot verwondering over U, van Wie gezegd wordt dat Gij grote dingen doet aan degenen die op U wachten? Welk een heil heeft het Jakob niet gebracht dat hij, hoe onaangenaam hij het ook had in het huis van Laban, gewacht had op U, en dus uitgetrokken was op Uw bevel! Neen, “voor hen die ’t heil des Heeren wachten, zijn bergen vlak en zeeën droog”. Wachten we niet, hebben we geen tijd, zijn de zaken zo dringend, is het ons zo stellig opgelegd om ze te behartigen, nu, dan laat Ge ons gaan in Uw oordeel, als Ge ons van deze ongerechtigheden ons niet doet bekeren.

We hebben enige ogenblikken hier mogen doorbrengen. In niets werden we gehinderd, en Gij gaapt nog Uw Woord te spreken. Laat het ons tot zegen geweest zijn, en tot zegen zijn. Het zijn dingen die wij nodig hebben, die wij allen nodig hebben, niet alleen voor de eeuwigheid, maar ook voor de tijd.

Vergeef het zondige dat ons spreken aankleefde. Wil ons nu geleiden, en ons brengen waar we horen. Laat wat uitgesproken is, gelovig door ons overdacht worden, en gedurig overdacht worden.

Amen.

Gezongen: Psalm 68:9 en 10.

Predikatie over 2 Korinthe 1:24b, uitgesproken door ds. J.P. Pauwe op 14 augustus 1951 te Woerden*

Gezongen: Psalm 68:10.

Gelezen: 2 Korinthe 1; het Huwelijksformulier.

Gebod:

Dat wij door Uw genade, Heere, iets mochten begrijpen van de woorden van de apostel. Wat is er van deze man geworden? Een vervolger was hij geweest en een onkundige en een hater. En hij was een christen geworden, een apostel, een gelovige. En door dit geloof stond hij in de wereld, en werkte daar tot ere van U en tot heil van degenen voor wie dit heil zou blijken bestemd te zijn geweest. Leer ons hier iets van te verstaan, en ons los te maken, ons los te maken uit en van onszelf en daarmee van het onze. Dat is nodig om waarlijk te kunnen leven. Gedenk ons.

Amen.

Aan het eind van het hoofdstuk dat wij u voorgelezen hebben, komen de woorden voor:

“Want gij staat door het geloof”.

De apostel gebruikt deze woorden drie malen, en hieruit kunnen wij opmaken dat hij groot gewicht heeft gehecht aan deze uitspraak.

“Want gij staat door het geloof”. Zouden wij in plaats van de woorden “door het geloof” misschien nog iets anders kunnen zetten? “Gij staat door uw wijsheid”? De wijsheid schiet tekort. “Gij staat door uw kracht”? Terecht heeft iemand gezegd: “Met onze kracht is niets gedaan”. “Gij staat door uw vrienden”? De vriendschap is niet bestendig. “Gij staat door uw succes”? Het succes kan veranderen. “Gij staat door uw wetenschap”? De wetenschap laat de diepe vragen van het leven open. Nee, hier kan en moet niets veranderd worden. *“Gij staat door het geloof”.*

Door welk geloof? Natuurlijk door het rechte geloof. Er wordt gezegd – men kan het bijna dagelijks horen –: “Er zijn allerlei geloven”. De apostel heeft hierbij gedacht aan het *ware* en dat wat kracht schenkt in leven en in sterven. Wat is dat ware geloof? Dat is een stap, een stap uit onszelf, en hiermee een stap uit het onze. Wie deze stap gedaan heeft, die gelooft. Zolang een mens deze stap niet gedaan heeft, dan gelooft hij niet alleen niet, maar hij weet helemaal niet wat geloven is, al zou hij ook zogenaamd erin opgevoed zijn. Een stap uit alles. En als men deze stap doet, dan grijpt

* In besloten kring, ter gelegenheid van de bevestiging van het huwelijk van Jacques Droogendijk en Jeanne van Rheenen.

men aan de sterkte Gods. Het aangrijpen van de sterkte Gods, dat is van de Kracht die God is, gebruikmaken. Dit is geloven.

Om hiertoe in staat te zijn, moet men God kennen, moet men ook zichzelf kennen. En wie dan zo gelooft, die heeft de gewaarwording dat hij een geestelijke ruggengraat heeft gekregen. En zo verstaat hij het woord van de apostel Paulus: *“Gij staat door het geloof”*, terwijl hij van dit ogenblik af niet meer onwetend is aangaande de vraag wat geloven is. “Geloof”, zegt hij dan met de schrijver van de brief aan de Hebreëen, “is een vaste grond der dingen die men hoopt en een bewijs der zaken die men niet ziet”.

Het komt erop aan dat men dit geloof bezit. Wie het niet bezit, heeft geen vermoeden van zijn ontzaglijke ellende; geen vermoeden heeft hij daarvan. Men moet weten hoe dit geloof wordt gewerkt, en Wie het is Die het werkt, wat het in een mensenhart en in een mensenleven teweegbrengt. De meeste mensen ménen maar dat zij geloven, maar zij verstaan het woord van de apostel niet: *“Gij staat door het geloof”*. Zij weten niet wat het is *niet* te staan, want het waarachtige begint altijd met de kennis van het onwaarachtige. Zij denken dat zij geestelijk leven, maar hun geestelijke dood hebben zij nooit leren kennen, terwijl de Schrift zegt dat men van nature dood is, dood door de zonden en de misdaden (Ef. 2:1). Zij zijn nooit opgerezen, zij hebben geen opstanding leren kennen; kortom, zij vergissen zich in alles.

Wie gelooft, die verstaat deze dingen. Ze zijn hem gegraveerd in het hart, en hij vindt ze in de Heilige Schrift. Als een mens gelooft, dan is wat de grond van de christelijke godsdienst aangaat, zijn hart een kopie van de Heilige Schrift, en zo weet men dan dat de Geest Die getuigt in het Woord, de Geest der Waarheid is.

Het geloof is een diepe en vaste en onvergankelijke wetenschap. En de gehele inhoud van mijn wens, jonge mensen, is hierin vervat dat God u hebbe geschonken of schenke het waarachtig geloof, zijnde dit het enige nodige.

Hier ligt de Bijbel die voor u bestemd is. Gij moogt hem meenemen, maar het is uw plicht om hem met elkander en voor uzelf dikwijls te lezen. Weet dat met de inhoud van dit Boek al uw overtuigingen moeten overeenstemmen. Wat hiervan afwijkt, is de dood. Wat hiermede overeenkomt, dat is leven. Maar David bad: “Ontdek mijn ogen, dat ik aanschouwe de wonderen van Uw Wet” (Ps. 119:18). Ook hij had een Bijbel, al was deze Bijbel nog niet compleet. Dat dit gebed dan gevonden moge worden in uw hart: “Ontdek mijn ogen, dat ik aanschouwe de wonderen van Uw Wet”.

En wat ik deze jonge mensen heb toegewenst, moet uw aller deel zijn. En u moet zich in deze dingen niet vergissen. Dat zou allernoodlottigst zijn. Het waarachtig geloof is het ene nodige. Wie het heeft, die leeft tot in alle eeuwigheid welgelukzalig. Wie sterft zonder dat het hem geschonken werd, is diep rampzalig.

Amen.

Gezongen: Psalm 119:17.